

Zdeňka Kudrnová

Silné a křehké

Obrazové převyprávění
slavných ženských románů

Zdeňka Kudrnová

Silné a křehké

Obrazové převyprávění
slavných ženských románů

Děkuji všem odvážným ženám, které nám dnešním prošlapaly cestu, a díky kterým můžeme my, současné ženy, dělat, cokoliv si zamaneme. Já jsem si zamanula napsat a ilustrovat tuto knihu a jsem vděčná, že mi dnešní společnost nebrání dělat v životě to, co mě baví. Vždy tomu ale tak nebylo.

Tato kniha je o třech silných a křehkých bytostech, které měly touhu napsat romány v době, kdy být ženou spisovatelkou se nehodilo, byla to výsada mužů. I přes všechny překážky se jim to však podařilo a my díky jejich vytrvalosti, trpělivosti a víře můžeme nahlédnout do srdcí Jane, Charlotte a Louisy.

V 19. století byla žena, až na výjimky, chápána jako nesvéprávná bytost, podřízená svému muži. Její role spočívala v rození dětí a schopnosti vytvořit čistý a útulný domov. Měla být navíc krásná, upravená a vždy ochotná vyhovět všem přáním svého manžela, stejně jako ho náležitě reprezentovat.

Zatímco muži měli s počínající průmyslovou revolucí čím dál více možností, kde se mohli uplatnit, dívkám nebylo dopřáno ani kvalitní vzdělání. Pokud se o dívce prohlásilo, že je vzdělaná, společnost si představila dívku, která se dobře vyjadřovala, uměla šít, plést, osvojila si malbu či hru na hudební nástroj, vzdělávala se v četbě a dokázala se chovat jako správná hostitelka. Dívky se většinou naučily základní dovednosti, jako je číst, psát a počítat, ale dál jim byl jejich intelekt často odpírán. Jen některé se samy rozvíjely četbou knih.

Sňatky bývaly rodiči předem domluvené. Primární starostí vysoce postavených rodin bylo zajištění majetku a dědiců, ale štěstí v manželství stálo až na druhém místě. Pokud pocházely dívky z lepší rodiny, čekal je osud poslušné manželky a matky. Ty neprovdané vypomáhaly v cizích domácnostech nebo odešly do kláštera. Ženy ani nesměly volně nakládat se svým vlastním majetkem. Některé začaly pracovat jako vychovatelky nebo učitelky.

Dívky z chudších poměrů na tom byly ještě hůře. Musely úmorně dřít a starat se o děti a manžela. Výjimkou v této době nebyla ani prostituce, která narůstala s přibývajícím industrializací.

Tři ženy, o kterých si přečtete v této knize, šly proti proudu. Ve svých románech zanechaly svědectví o tehdejší společnosti, stejně tak, jako romantické příběhy svých hrdinek. Rozhodně měly velkou kuráž. Nechtěly jen zbůhdarma sedět doma a nebály se plnit si své touhy a sny.

Přála bych každé ženě na světě, aby mohla rozvíjet svůj talent a našla naplnění svého života. Věřím, že v každé z nás je síla i křehkost, stačí ji jen probudit. Ať vám listování touto knihou přinese inspiraci a odhodlání splnit si Vaše sny.

Zdeňka Kudrnová

Silné a křehké

Obrazové převyprávění
slavných ženských románů

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni

Většina obyvatel Anglie žila či pracovala začátkem 19. století na venkově. Doba páry přinesla snadnější a rychlejší komunikaci mezi městy. Díky tomu se cestování poprvé v historii stalo zábavou. Mezi britskými městy Stockton a Darlington byla uvedena do provozu první železniční trať na světě. Na moře vypluly první parní jachty a lidé měli možnost na vlastní oči spatřit horkovzdušný balón v oblacích.

V regentské společnosti měl každý člověk vědět, kde je jeho místo a podle toho se chovat. Zatímco lidé z nižších tříd trpěli hladem a chudobou, Londýn byl rájem pro střední a vyšší třídy, které utrácely peníze za zábavu, včetně hazardních her. Byla to doba tanečních večírků, koncertů, obdivu k umění, módě, divadlu, ale také zhýralosti a opilosti. Jedním z těchto proslulých cílů nočního života se staly Vauxhall gardens, zahrady potěšení. Londýn byl považován za nejradostnější hlavní město na světě.

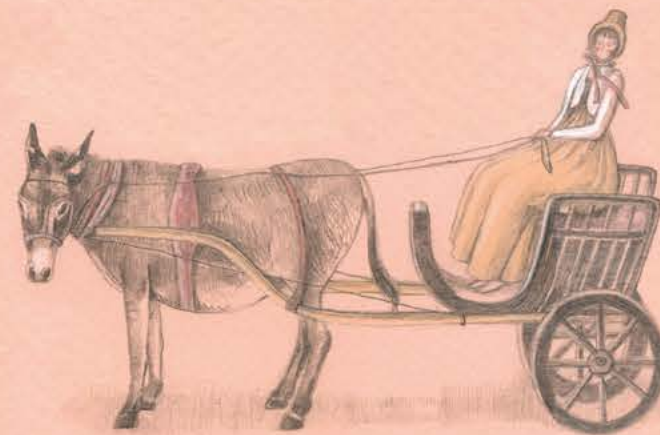
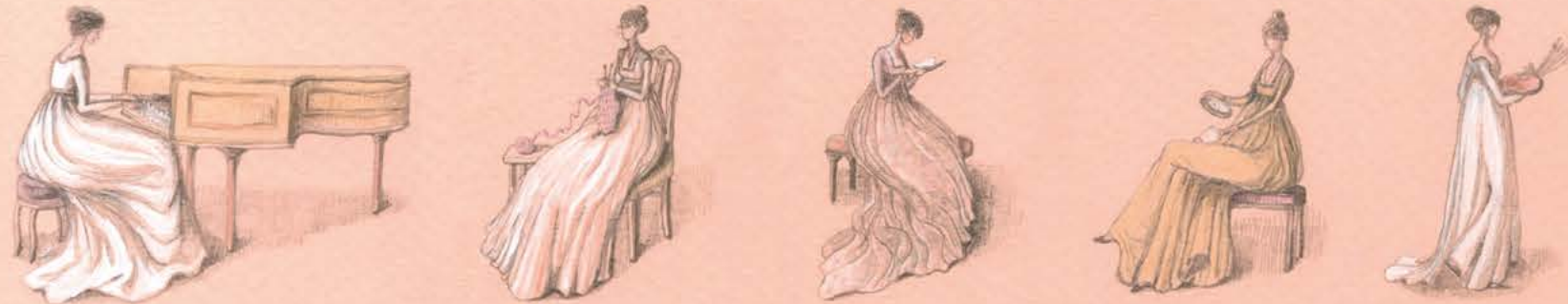

Jane Austen byla anglická spisovatelka, představitelka tzv. rodinného románu, ve kterém se odráží její zkoumání tehdejší společnosti. Poskytla tak čtenářům pohled do skutečného života v regentské Anglii. Její romány představují posun k realistické tvorbě, neboť se zabývají každodenním životem a popisují společnost včetně jejích předsudků a dalších stinných stránek. Vystupuje v nich především anglická venkovská šlechta a aristokracie. Její pohled na společnost je ironický, přičemž z každodenních situací vytvářela humorné příhody.

Jane Austenová se narodila ve Steventonu v hrabství Hampshire v početné rodině reverenda George Austena a jeho ženy Cassandry. Měla šest bratrů a starší sestru Cassandru, se kterou měla celý život blízký vztah. Všechny Austenovy děti byly vychovávány mimo domov, dokud nebyly schopné se o sebe alespoň trochu postarat. Pouze George, který byl hluchý, se domů nevrátil, neboť se nemohl vyvíjet jako ostatní děti. V sedmi letech následovala Jane sestru Cassandru do školy k paní Cawleyové. Podmínky na takovýchto školách však byly velmi špatné. Dívky se tam nakazily horečkou a domů se dostaly až ve chvíli, kdy byla Jane v ohrožení života. Poté se vzdělávala v dívčí internátní škole v Readingu. Jane měla po návratu neomezený přístup do knihovny svého tatínka. To jí dalo pravděpodobně více, než kdyby zůstala ve škole. Začala velmi brzy číst a stala se vášnivou čtenářkou, což v ní podněcovalo spisovatelský talent.

Poté co byla uvedena do společnosti, vedla život, který se skládal z obvyklých zábav její společenské vrstvy, jako byly plesy, návštěvy známých a příbuzných a občasně návštěvy Londýna. Z dopisů psaných Cassandře vyplývá, že se Jane poprvé zamilovala do Toma Lefroye. Prožívala chvíle, které zažívají její hrdinky v touze po opěťované lásce. Bohužel jejich manželství nebylo možné. Později dostala jinou nabídku k sňatku, ale zůstala neprovdána, stejně jako její starší sestra, které zemřel snoubenec.

V roce 1800 se Austenovi přestěhovali do Bathu. Prožili zde nepříliš šťastné období. Jane přestala psát a navíc zde zemřel pan Austen. Paní Austenová s dcerami pak musely spoléhat na dobrou vůli bratrů Austenových. Díky Edwardovi se přestěhovaly do domku v Chawtonu. Právě zde Jane Austenová napsala svá nejúspěšnější díla. Přepočala zde román Elinor a Marianne, který byl vydán roku 1811 pod názvem Rozum a cit. Stal se tak jejím prvním vydaným dílem. Následovalo několik dalších románů, ale poté se dostavily vážné zdravotní potíže. Zemřela v náručí své milované sestry ve Winchesteru, kde je i pohřbena.

Rozum a cit

(1811)

Poprvé byl román vydán v roce 1811 pod pseudonymem A Lady, neboli Dáma. Ve stejném roce francouzský chemik Bernard Courtois objevil chemický prvek jod, švédský chemik Jöns Jacob Berzelius vyvinul systém označení chemických prvků, Venezuela vyhlásila nezávislost na Španělsku a v Česku se narodil spisovatel a básník Karel Jaromír Erben.

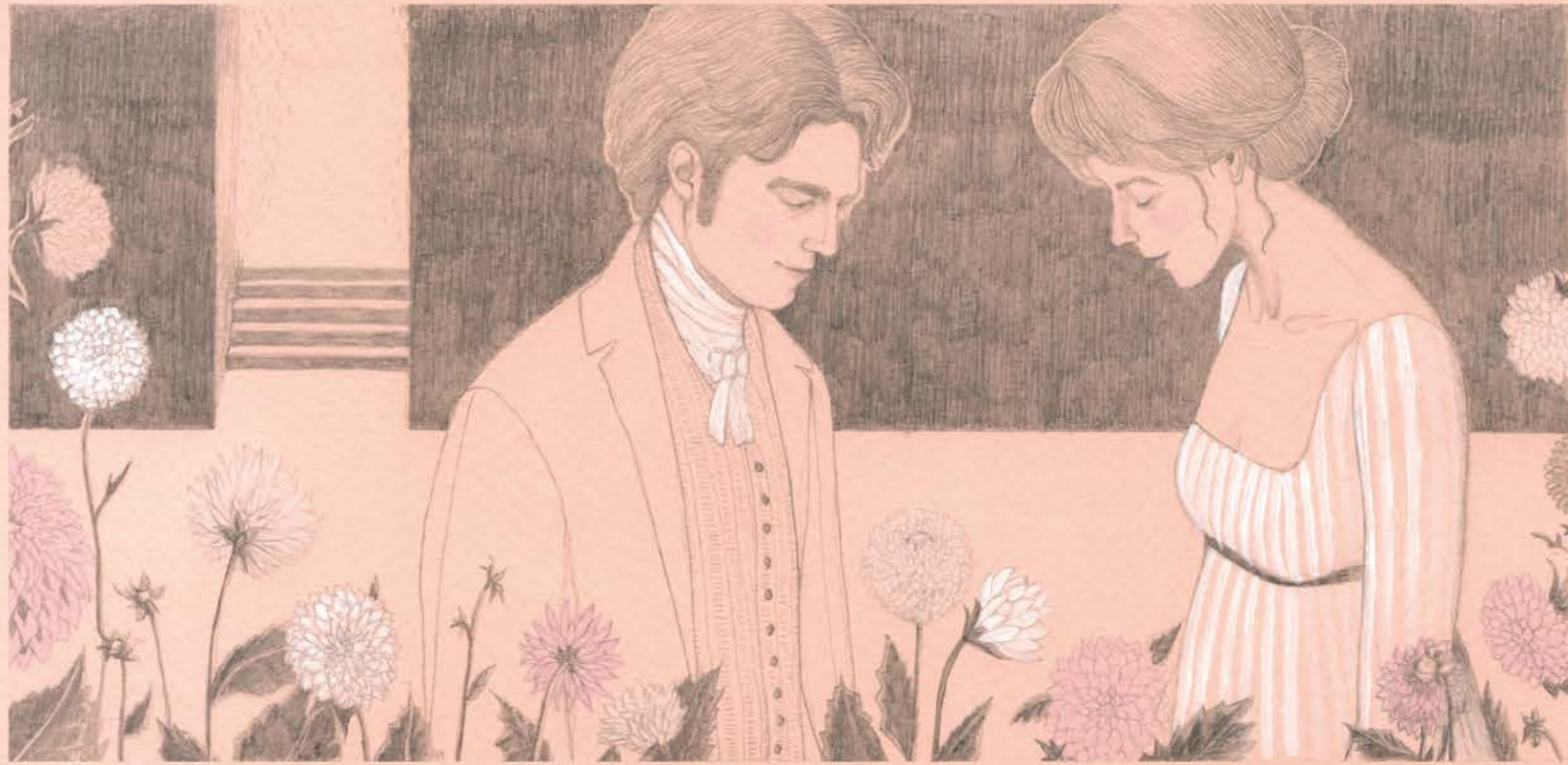
... Rod Dashwoodových žil v Sussexu odedávna. Vlastnil tam rozlehlé panství a přímo v jeho středu leželo sídlo Norland.

Když pan Dashwood viděl, že se blíží jeho poslední hodinka, poslal pro syna a žádal tak důrazně a naléhavě, jak mu nemoc velela, aby mu slíbil, že se postará o nevlastní matku a sestry.

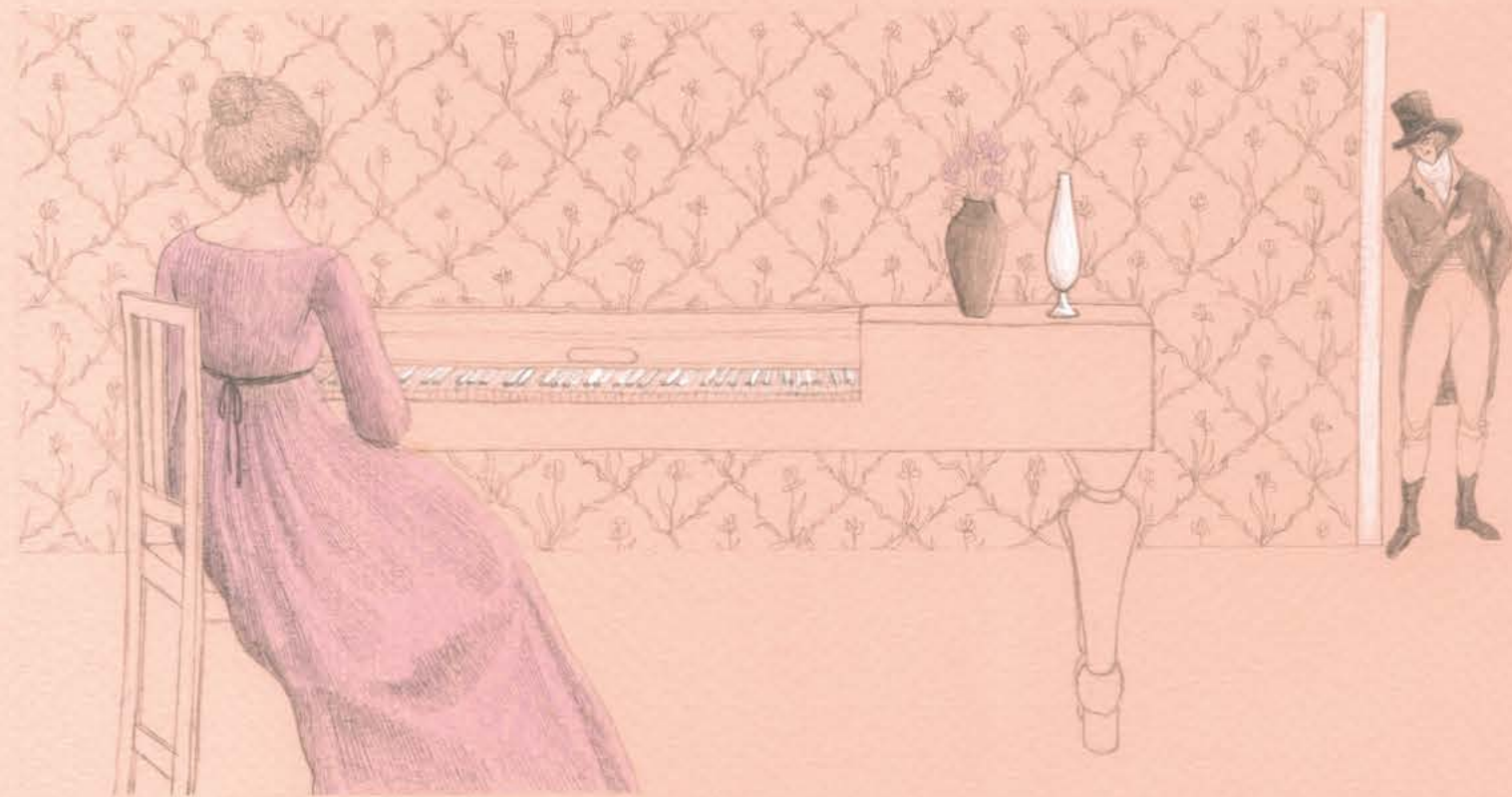
John Dashwood nebyl tak citově založený jako ostatní členové rodiny, přesto ho ale otcova žádost v takové chvíli dojala a proto ho ujistil, že pro ně udělá, co bude v jeho silách.

Jen co otce pohřbili, objevila se mladá paní Dashwoodová, aniž tchýni o svých úmyslech předem zpravila se synkem a vším služebnictvem. Nikdo nemohl tvrdit, že na to nemá právo: dům přece patřil po tchánově smrti jejímu manželovi, ale taktní to vzhledem k situaci paní Dashwoodové starší zrovna nebylo...

Soužití na Norlandu s necitlivou Fany je pro dívky i jejich matku utrpením, proto přijmou nabídku svého vzdáleného příbuzného a odstěhují se do zahradního domku v Devonshiru. Předtím ale přijede na Norland bratr Fanny Edward Ferrars, inteligentní, citlivý a trochu nesmělý mladík. Brzy se mezi ním a Elinor vytvoří silné citové pouto, což nemůže vystát Edwardova sestra, která si pro něj spolu s jeho matkou přeje výhodnější sňatek. V novém domě je přivítají pohostinní a přátelští sousedé, pan Middleton se svou manželkou, jeho tchýně paní Jenningsová a jejich přítel plukovník Brandon. Ten se na první pohled zamiluje do půvabné Mariany. Mariana se k němu však chová s odstupem. Plukovník je na její vkus starý a nespĺňuje její romantické představy o nespoutané lásce.

Kouzlu lásky podlehne Mariana, když ji v nesnázích při procházce v dešti zachrání pohledný Willoughby. Od této chvíle spolu tráví spoustu času a zjišťují, že mají mnoho společného. Oba jsou radostné a otevřené povahy, a tak svou náklonnost dávají okatě najevo. Toho si všimá i Elinor, která se chová vždy rozumně a její sestra podle ní překračuje meze slušného chování. Všichni se domnívají, že mladý pár se tajně zasnoubil. To velmi zraňuje plukovníka Brandona, jehož city k Marianě nejsou z její strany opětovány. Ke všemu pochybuje o cti Willoughbyho, kvůli zkušenostem z minulosti, které s ním má. O tom však ostatní nevědí. Mezi ním a Elinor vznikne silné přátelství. Oba se trápí, jelikož Elinor už dlouho neviděla svého milovaného Edwarda.

Když se Elinor konečně dočká příjezdu Edwarda, není jejich setkání takové, jako poprvé. Edward se chová rozpačitě, jakoby něco skrýval, a Elinor začíná pochybovat, že ji stále miluje. Navenek zůstává klidná a vyrovnaná, aby nepřidělávala starosti ostatním. Mariana, která se sestřiným přístupem nesouhlasí, nerozumí tomu, jak se sestra může chovat tak chladně. Zanedlouho se obě na návštěvě u Middletonových seznámí s Lucy Steelovou, mladou, hezkou dívkou, avšak poněkud dotěrnou, která se všem snaží zalíbit. V důvěrném rozhovoru se Lucy Elinor svěří, že je to právě ona, která je už několik let tajně zasnoubená s Edwardem. Ačkoliv to Elinor hluboce zraní, vysvětluje si tím alespoň Edwardovo chování a odpustí mu. Usoudí, že už Lucy nemiluje, ale že se s ní zasnoubil z mladické nerozvážnosti.

Ví, že jeho zodpovědná povaha a smysl pro čest mu nedovolí se zprostit závazku, který Lucy dal. V Marianině životě přichází také smutné chvíle. Willoughby nečekaně odjíždí do Londýna a chová se k ní podivně. Poté, co od něj dostane dopis, ve kterém píše, že se zasnoubil s velice zámožnou dívkou, a že si jejich vztah ona nejspíše špatně vyložila, se Mariana úplně sesype. Přízná své sestře, že vlastně s Willoughbym nikdy zasnoubená nebyla, ale přesto pevně věřila jejich vzájemné nerozlučné lásce. Elinor zdrcenou Marianu utěšuje a sama je pobouřena Willoughbyho chováním. Od plukovníka Brandona se o něm ještě dozví, že v minulosti svedl dívku, kterou pak těhotnou opustil. Po této trpké zkušenosti si Mariana začne více všimnat předností plukovníka Brandona, který se k ní vždy chová hezky a galantně.

Jednoho dne utrápená Mariana podlehne svým emocem a vydá se na procházku v dešti. Plukovník Brandon ji promočenou najde a přinese domů, Mariana však vzápětí těžce onemocní. On i Elinor se obávají o její život, a tak plukovník Brandon dojede pro Marianinu matku. Té se cestou svěří, jaké city k Marianě už dlouho chová. O Marianině nemoci se dozvídá i Willoughby a výčitky svědomí ho přimějí ji navštívit. Setká se ale jen s Elinor, které vysvětlí, že Marianu miloval a pořád ještě miluje. Rozhodl se však finančně zabezpečit sňatkem s bohatou dívkou, protože ho jeho teta náhle vydělila. V Elinoriných očích se tak alespoň trochu ospravedlní. Mariana se po příjezdu své matky pomalu uzdravuje a sestra jí poví o Willoughbyho návštěvě. Pozná, že plukovník Brandon si zaslouží její obdiv mnohem

víc a dojde k rozhodnutí, že se už nebude poddávat tak intenzivně svým citům. Nyní Elinor obdivuje za její ohleduplnost a pochopí, že byla někdy k ostatním nespravedlivá. Když přijede Edward, vysvětluje, že byl svou matkou kvůli chudé Lucy vyděděn, a že tak ctižádostivá Lucy přenesla svou pozornost na jeho staršího bratra Roberta, a vzala si jeho. Edward je sice poníženy, ale zato šťastný, že uniknul nechtěnému svazku. Konečně může vyznat svou lásku Elinor. Ta je šťastím bez sebe a jeho nabídku k sňatku přijímá. Spokojení novomanželé se usadí na faře, kterou Edwardovi daroval plukovník Brandon. I Mariana najde své štěstí, které objeví v čestném plukovníku Brandonovi. Nejdříve k němu cítí jen obdiv a respekt, po čase si ji ale získá natolik, že mu své srdce otevře přesně tak naplno, jak je v její povaze.

Charlotte Brontë

(1816–1855)

Jana Eyrová
Shirley
Villette
Profesor

Viktoriánské období je spojené s vládou královny Viktorie, která jako osmnáctiletá v roce 1837 nastoupila na trůn a vládla do roku 1901, kdy zemřela. Její osobnost představovala pro lid naději na lepší budoucnost. Období vlády královny Viktorie bylo obdobím růstu, rozkvětu a expanze. V londýnském Křišťálovém paláci se konala 1. světová výstava průmyslu a kultury. Hlavní výstavní stavbu navrhl architekt Joseph Paxton a tvořila ji litinová kostra vyplněná sklem, což bylo v tehdejší době něco mimořádného. Výstavu navštívilo šest milionů lidí - což odpovídá jedné třetině celkového počtu obyvatel Británie v té době.

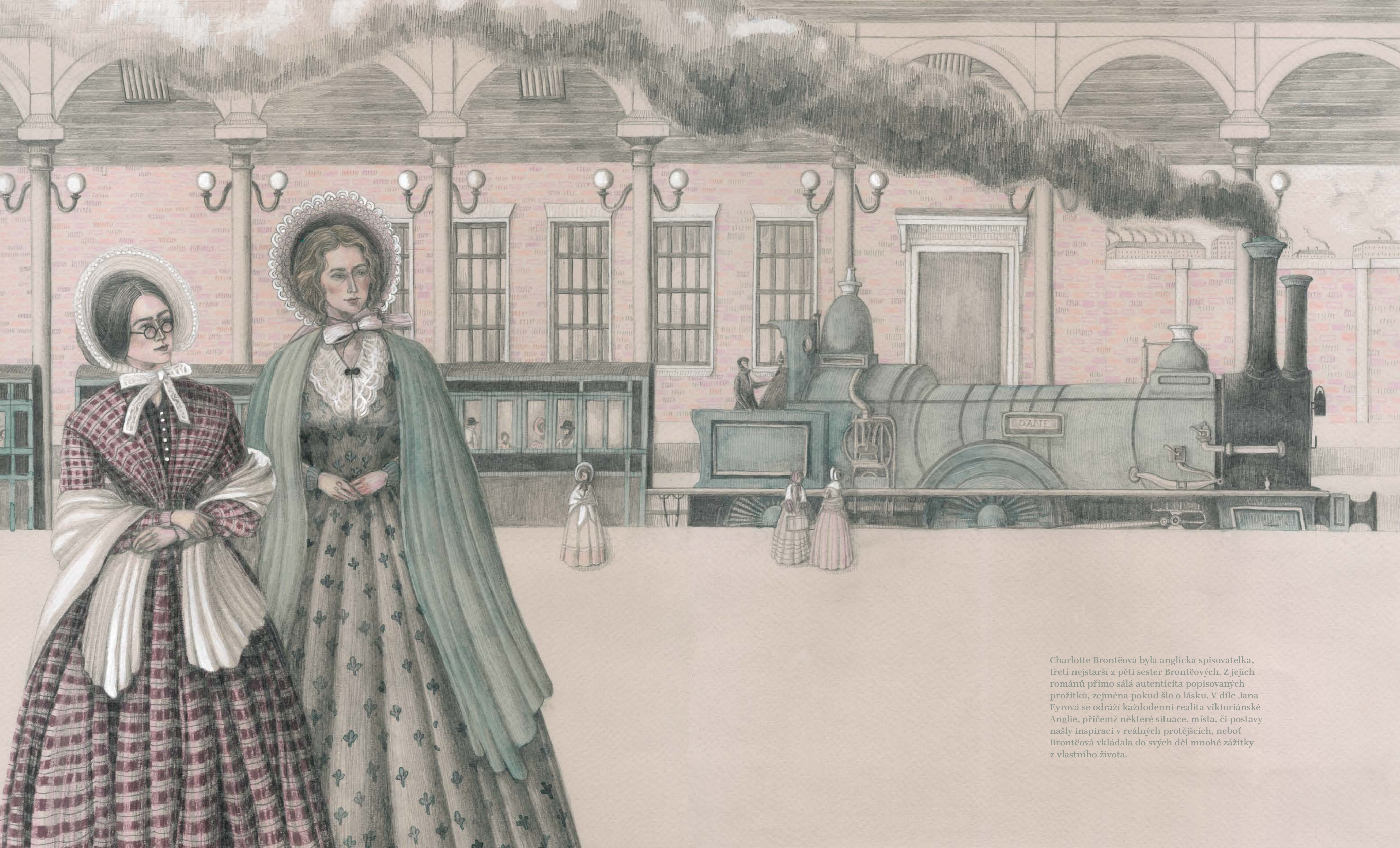

Viktoriánská doba byla však i obdobím velkých sociálních rozdílů, a tedy i chudoby, práce dětí, hladu a nemocí. Věk industrializace a železnic přinesl snadnější a rychlejší komunikaci mezi městy, také však nedostatek zaměstnání a velké rozdíly mezi bohatými a chudými. Chudí čelili nelidským podmínkám. Těžce dřeli v chudobincích, byli bití a byli tak hladoví, že jedli i slupky od brambor nebo svíčky. Haworth, který byl domovem Brontëové, se nacházel nedaleko Manchesteru v severní Anglii, kde se zakládaly stále nové továrny plné nenáviděných strojů.

Dalším obrovským problémem viktoriánské éry byly nemoci a vysoká míra úmrtnosti. Například cholera v letech 1848-1849 si vyžádala v Anglii, Walesu a Skotsku přes 60 000 životů.

Charlotte Brontëová byla anglická spisovatelka, třetí nejstarší z pěti sester Brontëových. Z jejich románů přímo sálá autenticita popisovaných prožitků, zejména pokud šlo o lásku. V díle Jana Eyrová se odráží každodenní realita viktoriánské Anglie, přičemž některé situace, místa, či postavy našly inspiraci v reálných protějšcích, neboť Brontëová vkládala do svých děl mnohé zážitky z vlastního života.

Charlotte Brontëová se narodila ve vsi Thornton poblíž Bradfordu v rodině kněze Patricka Brontëho. Její dvě mladší sestry, Emily Brontëová a Anne Brontëová, byly také spisovatelky. Jejich matka zemřela na rakovinu, když bylo Charlotte zhruba šest let. Rodina se přestěhovala do Haworthu, kde byl Patrick Brontë jmenován vikářem. V roce 1824 byla se svými třemi sestrami poslána do dívčí školy v Cowan Bridge v Lancashire. Chudé poměry, v nichž tam žila, ovlivnily její zdraví a psychický vývoj a uspíšily smrt jejích dvou starších sester, Mary a Elizabeth, které obě zemřely v roce 1825 na tuberkulózu. Charlotte pokračovala ve studiu na škole v Mirfieldu a poté se živila jako učitelka a guvernanka.

Charlotte za svůj život dostala čtyři nabídky k sňatku. Tři z nich ale odmítla, neboť se nechtěla vdát bez lásky. Neprovdaná a odrazovaná od literatury, viděla jedinou možnost, jak se uživit a žít svobodný život - být učitelkou. Charlotte se pak údajně zamilovala do svého profesora v penzionátu paní Hegerové v Bruselu, kam nastoupila se sestrou Emily.

Její bratr Branwell měl velký výtvarný talent a dokonce namaloval obraz svých tří sester. Propadl bohužel alkoholismu a opiu.

Roku 1846, byla vydána sbírka básní, kterou napsala spolu se svými sestrami. Básním se bohužel nedostalo patřičné pozornosti ani ohlasu. Bylo to však také období, kdy začala psát svůj nejslavnější román Jana Eyrová. Dílo slavilo okamžitý úspěch, ačkoli její román Profesor, který napsala ještě dříve, byl vydavateli stále odmítán.

Šťastnou chvíli vystřídal tragický rok. Postupně ztratila všechny sourozence a její zdraví bylo také chatrné. Trpěla bolestmi v hrudníku a nespavostí. Několikrát navštívila Londýn, odhalila svou pravou identitu a začala se pohybovat ve vznešenějším prostředí. V červnu 1854 si vzala Arthura Bell Nichollse, který ji miloval už dlouho. Konečně po všech ranách osudu vypadala šťastně. Nicméně její zdraví se zhoršovalo. K již zmíněným problémům se přidaly další související s těhotenstvím. Tentokrát se již Charlotte Brontëová nedokázala uzdravit a roku 1855 zemřela.

Jana Eyrová

(1847)

Poprvé byl román vydán v roce 1847 pod pseudonymem Currer Bell. Ve stejném roce byl zřízen první telegraf v českých zemích mezi Vídní a Brnem, v pražském Stavovském divadle měla premiéru divadelní hra Josefa Kajetána Tyla Strakonický dudák, narodil se americký vynálezce Thomas Alva Edison a sestra Charlotte Brontëové Emily Brontëová napsala svůj jediný román Na Větrné hůrce.

... Sotva ráno devatenáctého ledna odbilo pět hodin. Bětuška přišla se svíčkou do mého pokojíčku - byla jsem už vzhůru a skoro oblečená. Vstala jsem půl hodiny před jejím příchodem a umyla jsem se a oblékla ve světle zapadajícího půlměsíčku, jehož paprsky proudily úzkým oknem vedle mé postele. Měla jsem odjet z Gatesheadu dostavníkem, který jel kolem naší brány v šest hodin ráno. Když jsme šly kolem ložnice paní Reedové, řekla: „Půjdete se s paní rozloučit?“

„Ne, Bětuško. Když jste včera odešla dolů na večeri, přišla k mé postýlce a řekla, že ji ráno nemusím budít, ani děti. A pak mi připomněla, že byla vždycky má nejlepší přítelkyně, abych jí tedy byla za to vděčná a abych podle toho o ní vždy mluvila.“

„A co jste jí na to řekla, slečno?“

„Nic - schovala jsem si hlavu pod přikrývku a obrátila jsem se obličejem ke zdi.“

„To nebylo správné, slečno Jano!“

„Bylo to úplně správné, Bětuško! Paní Reedová nikdy nebyla má přítelkyně - byla můj největší nepřítel...“

Potom, co Jana musela jako sirotek vyrůstat u své tety, která ji nenáviděla, je poslána do internátní školy v Lowoodu. Tam zažívá velmi přísný režim a kruté životní podmínky. Dívky jsou zde fyzicky trestány, dostávají málo jídla, strádají zimou. Každé odpoledne tráví povinně hodinu na zahradě, a to i v nejnevlídnějším počasí. I přesto zde dostane slušné vzdělání a najde si tu kamarádku Helenu. Ta ji dodává sílu, aby zde těžký život zvládla. Tyfová epidemie, která školu zasáhne si vybere mnoho obětí. Mezi nimi je i Helena. Jana opět přichází o blízkého člověka a zůstává na vše sama. Zlé časy jako jedna z mála přečká a na dva roky zde působí jako učitelka. Poté z Lowoodu odchází.

Osmnáctiletá Jana se dostane na sídlo Thornfield k panu Rochesterovi. Pracuje zde jako vychovatelka jeho schovanky, malé Adélky. Postupem času se do svého pána zamiluje a zjistí, že i jeho city jsou opřevány. Panství Thornfield jakoby však bylo opřeveno nějakým tajemstvím. Stávají se zde strašidelné záhady. Jednou z nich je zapálený závěs v pokoji pana Rochesterera, který naštěstí Jana včas uhasí. Jindy zde najde k smrti zraněného muže, který jako by byl někým nebo něčím poškrábán a pobodán. V té době se Jana dozvídá, že její teta, paní Reedová umírá a chce Janu ještě na smrtelné posteli vidět. Jana tetu navštíví a dozví se od ní, že ji před několika lety hledal její jediný žijící příbuzný jako svou jedinou dědičku.

Když se pak vrátí domů, pan Rochester Janu požádá o ruku. V den svatby se však vyjeví skutečnost, že sňatek nemůže být uzavřen, protože pan Rochester už manželku má. Svatba je zrušena a Rochester poví Janě své tajemství. Jeho manželkou je šílená Berta. Po svatbě se zbláznila a on ji musel schovat pod dohledem na půdu svého domu. Jana oficiálně nemůže být jeho manželkou, ale pan Rochester ji prosí, aby s ním zůstala, když se tak milují. Janě to rve srdce, ale odmítne ho a v noci od něho uteče.

Všechny své věci zapomene v dostavníku, za který utratí své poslední peníze. Nešťastná a promrzlá málem zemře hladu. Toulá se po kraji a hledá místo, kam by složila hlavu. Naprosto vyčerpanou ji na prahu svého domu najde kněz Jan Křtitel a spolu se svými dvěmi sestrami se o Janu postarají. Jsou to dobrosrdeční vzdělání lidé a Jana si s nimi připadá jako s rodinou. Prožijí spolu krásné časy, vánoční svátky a Jana tu nalezne klid.

Najde zde práci i domov. Učí v malé místní škole a je se svým posláním spokojená. Jednoho dne se náhodou přijde na to, že jsou spolu všichni opravdu příbuzní, když Jana zdědí peníze po svém strýci z Madeiry. Jana má poprvé v životě opravdovou milující rodinu. Se svými sestřenicemi a bratrancem se o své jmění velice ráda podělí. Stane se z ní bohatá a samostatná žena. Poté ji Jan požádá o ruku, protože se chystá jet na misie do Indie a potřeboval by společníci. Jana se ale nechce vdát bez lásky, a tak nabídku odmítá. Uslyší volání svého srdce, hlas pana Rochesterera, a rozhodne se, že se za ním vypraví.

Když se vrátí na Thornfield, zjistí, že dům je v troskách. Vypukl zde požár, který založila bláznivá Rochesterova žena, a sídlo vyhořelo. Při požáru se zabila skokem z terasy. Když se ji Rochester snažil zachránit, přišel při tom o oko a oslepl. Přestěhoval se tedy do odlehlého malého domu, kde ho Jana nachází. Jejich láska překoná i tuto překážku a Jana si pana Rochesterera vezme za muže. Postupem času se mu začíná vracet zrak a šťastným manželům se narodí syn.

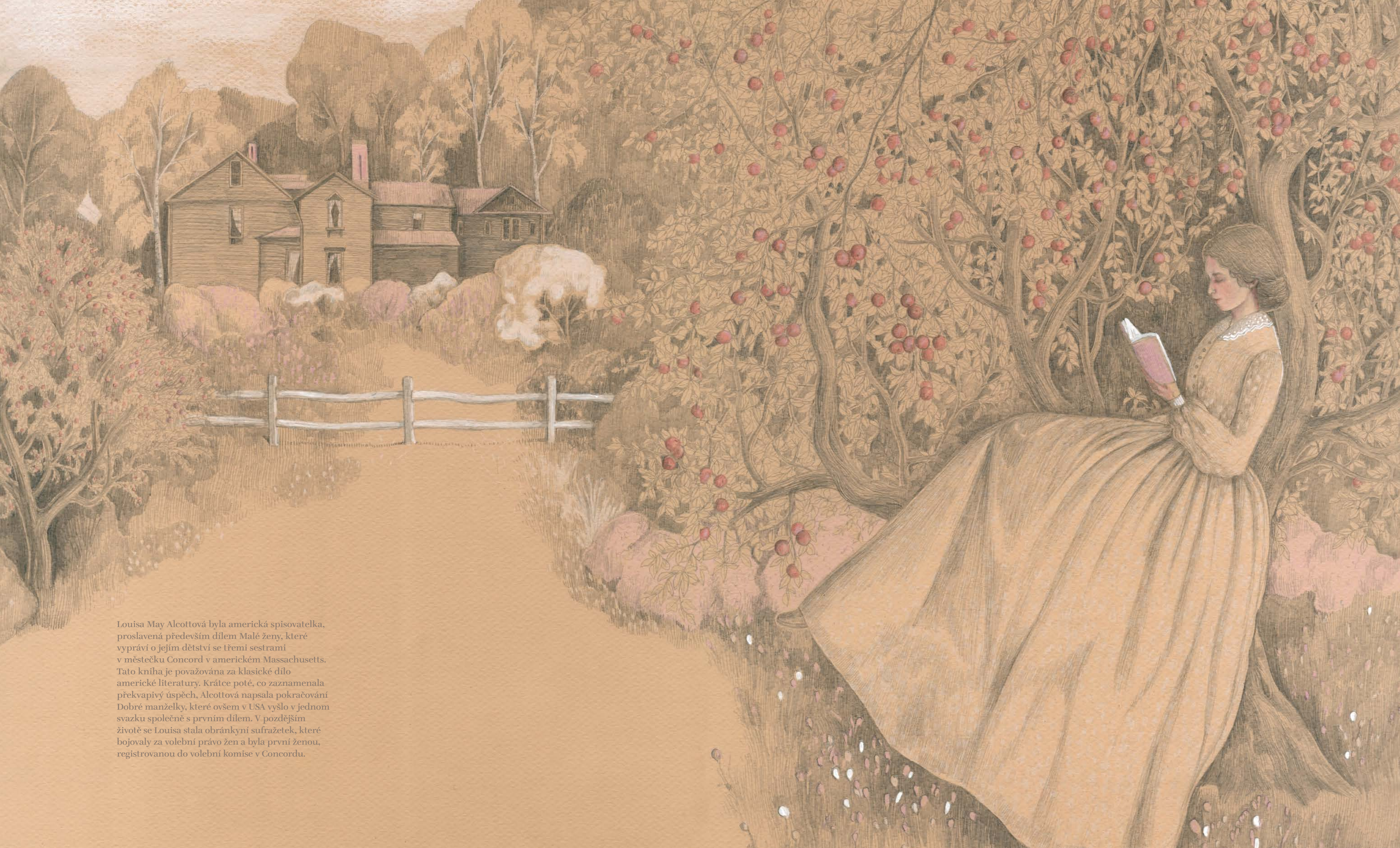

Román Malé ženy je zasazen do doby, kdy v USA zuřila válka Severu proti Jihu (1861–1865). Jednou z jejích příčin byl spor o otroctví. Město Boston ve státě Massachusetts, poblíž kterého žila Louisa May Alcott, bylo největší město Nové Anglie a významný přístav. Bylo založeno puritánskými kolonisty z Anglie. Odehrálo se zde několik významných událostí, jako třeba Bostonské pití čaje v roce 1773 a první bitvy americké revoluce. Boston byl přístavní a obchodní město, ale v průběhu 19. století se stal jedním z největších středisek průmyslu, zejména textilního, sklářského a kožedělného.

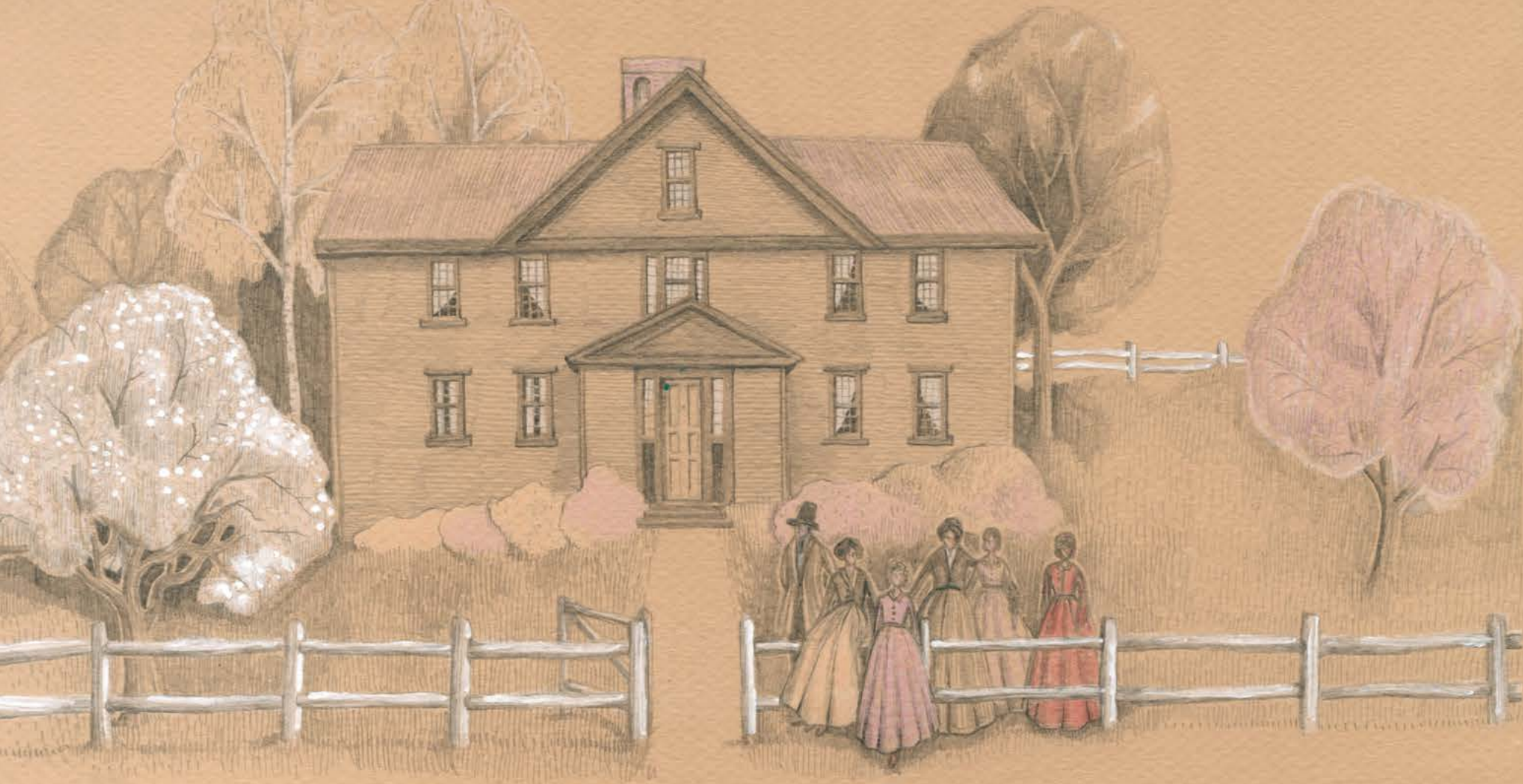

V roce 1635 bylo v Bostonu založeno elitní Bostonské veřejné latinské gymnázium a také Cambridge College, dnes Harvardská univerzita. V roce 1897 zde bylo otevřeno první metro v USA. Od té doby se Boston začal orientovat spíše na obchod, bankovníctví, školství, zdravotnictví a technologie.

Louisa May Alcottová byla americká spisovatelka, proslavená především dílem *Malé ženy*, které vypráví o jejím dětství se třemi sestrami v městečku Concord v americkém Massachusetts. Tato kniha je považována za klasické dílo americké literatury. Krátce poté, co zaznamenala překvapivý úspěch, Alcottová napsala pokračování *Dobré manželky*, které ovšem v USA vyšlo v jednom svazku společně s prvním dílem. V pozdějším životě se Louisa stala obrádkyňou sufražetek, které bojovaly za volební právo žen a byla první ženou, registrovanou do volební komise v Concordu.

Rodinnými přáteli Alcottových byli významní filosofové a spisovatelé, kteří se stali spolu s otcem učiteli Louisy. Pod jejich vlivem přijala názory proti otroctví a za feminismus. Finanční situace rodiny donutila Louisu jít do práce v mladém věku. Pracovala jako občasná učitelka, švadlena, guvernantka, domácí pomocnice a spisovatelka. Když vypukla Americká občanská válka, Louisa sloužila jako ošetřovatelka v nemocnici v Georgtownu. Louisa se nikdy nevdala. Když jí zemřela její nejmladší sestra May, vzala si k sobě její dceru, zvanou Lulu, které byly dva roky. Louisa zemřela v Bostonu ve věku 55 let, dva dny po smrti svého otce.

Louisa May Alcottová se narodila v Germantown, části Philadelphie ve státě Pennsylvania. Vyrůstala se svými třemi sestrami v Orchard house, v Concordu. Otec, Amos Bronson Alcott, byl učitelem a žil v duchu německé filosofie zvané transcendentalismus. To ovlivnilo Louisu a celou rodinu v jejich smýšlení i životech. V roce 1843 otec založil Fruitlands, komunitu lidí, smýšlejících stejně, jako Alcottovi. Žili zde podle zákonů přírody.

Malé ženy

(1868)

Poprvé byl román vydán v roce 1868. Ve stejném roce byl položen základní kámen Národního divadla, v Praze byl otevřen Bubenečský tunel, v pražském Novoměstském divadle měla premiéru Smetanova opera Dalibor, francouzský fyzik Pierre Janssen objevil hélium a narodil se básník a spisovatel Otokar Březina.

... „Veselé Vánoce, maminko! Ať jich prožiješ ještě spoustu! Děkujeme za knížky, už jsme je rozečetly a budeme každý den pokračovat,“ zahlaholily sborově.

„Veselé Vánoce, dcerky! Jsem ráda, že jste se do toho tak pustily a doufám, že vytrváte. Než se posadíme, chtěla bych vám něco říct. Nedaleko odtud leží chudá žena s novorozeným dítětkem. Šest dětí se krčí v jedné posteli, aby nezmrzly, protože nemají oheň. Nemají ani co jíst, a tak mi nejstarší chlapec přišel říct, že trpí hladem a zimou. Děvčata, dáte jim k Vánocům svou snídani?“

Čekaly už skoro hodinu, takže měly všechny velikánský hlad. Chvilku bylo ticho jenom chvilku, protože Jo prudce vyhrkla:

„Jsem tak ráda, žeš přišla dřív, než jsme se do toho pustily!“

„Můžu těm ubohým malým dětem něco odnést?“ ptala se Beth dychtivě.

„Já vezmu smetanu a piškotové vdolky,“ přidala se Amy, hrdinně se vzdávajíc věci, které měla nejraději.

Meg už přikrývala pohankové koláče a skládala chléb na velký tác.

„Já tušila, že to uděláte,“ řekla paní Marchová a spokojeně se usmála...

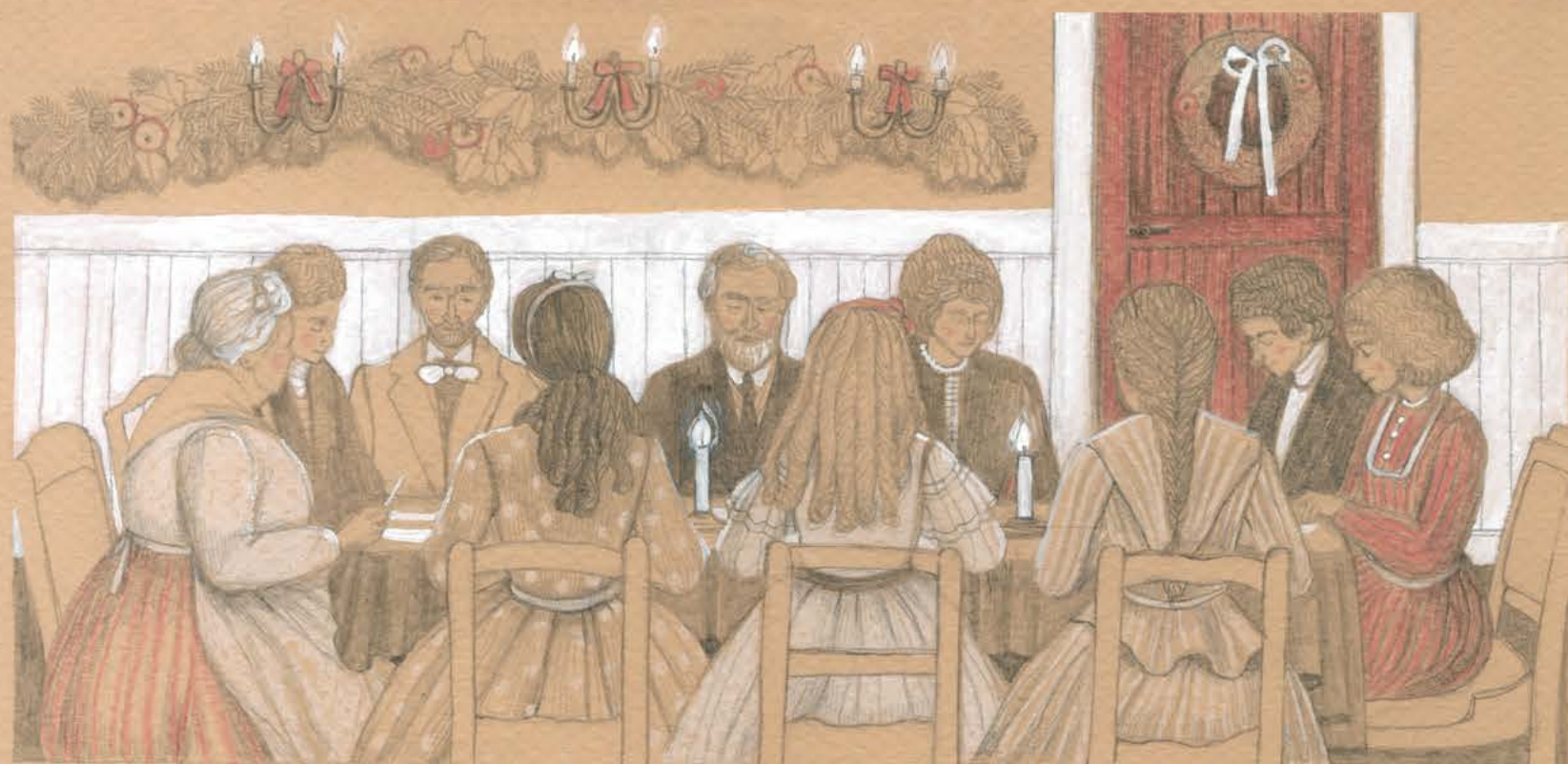

Tyhle čtyři laskavé navzájem se milující sestry spolu s maminkou prožívají Vánoce po tom, co jejich tatínek odešel bojovat do války. Nemají to lehké, samy bojují proti chudobě, nedostatku krásných nových věcí, a také každá proti svým malým neřestem. Na cestě v jejich růstu jim pomáhá jejich milovaná maminka, která jim dá vždy dobrou radu nebo ponaučení. Dívky se po svátcích seznámí s Lauriem, jejich zámožným sousedem, chlapcem, kterého už chtěly dlouho poznat. Jejich vztah přeroste ve velké přátelství a zažívají spolu veselé příhody. Jak už to však mezi sestrami bývá, někdy se i pohádají. Jednou Amy v návalu vzteku na Jo spálí všechny její deníky, které psala pro otce. Když se s ní pak chce usmířit,

málem se u toho utopí v řece. Naštěstí ji její kamarád Laurie společně s Jo zachrání a ony jsou si opět blízké. Bohužel přichází zpráva, že tatínek se ve válce zranil a leží v nemocnici. Maminka se hned vydává za ním, aby mu byla oporou a jako ochránce s ní jede John Brooke, soukromý učitel Laurieho. Jo chce pro tatínka také něco udělat, a tak si ostříhá své dlouhé krásné vlasy, aby vidělala peníze. Když už se tatínkův stav zlepšuje, jedné ze sousedních rodin onemocní děti vážnou nemocí. Jediná, kdo se nabídne, rodině zanešť nějaké jídlo, je jen dobrosrdečná a vždy ochotná Beth. Chudinka na to doplatí. Nejen, že jí v náručí zemře jedno z malých dětí, ale nakazí se sama spálou a její zdravotní stav se rapidně zhoršuje.

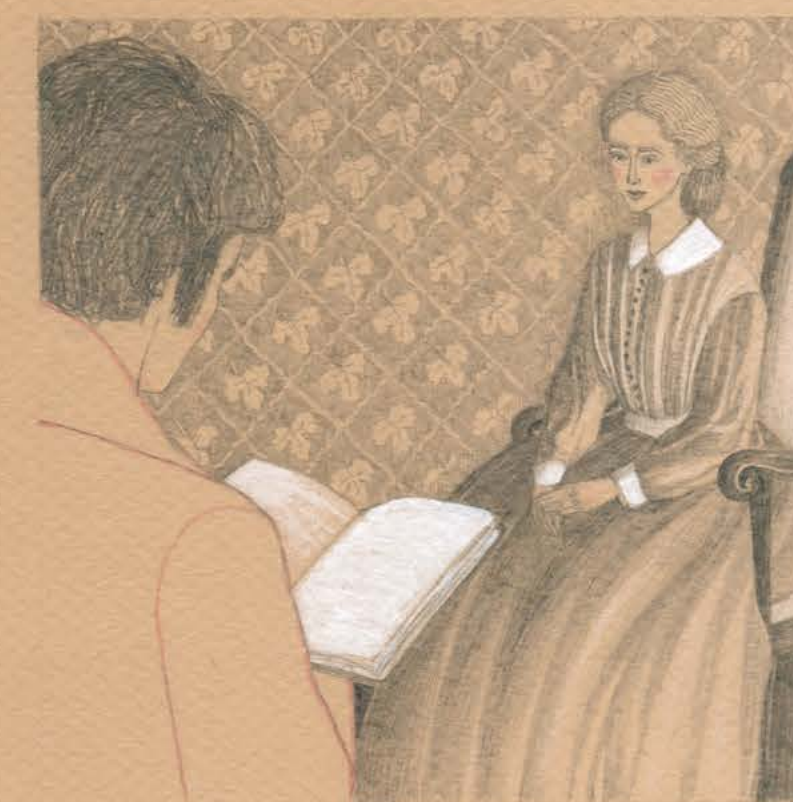

Těžké časy vystřídají radostné chvíle. Tatínek se vrátí domů a všichni prožijí veselé Vánoce se svými rodinnými přáteli. Jak čas letí, dívky dospějí a jedné z nich vstoupí do života muž. John Brook už je dávno okouzlen Meg. O Vánocích si i ona přizná své city k němu. Jo z toho nejdříve není vůbec nadšená. Přeje si, aby sestra zůstala navždy doma s ním, ale potom pochopí, že je John dobrý člověk, a že s ním Meg bude šťastná. Z Meg se tak rázem stane vdaná žena a učí se být dobrá hospodyňka i manželka. Zanedlouho jim do jejich „Hnízdečka“, jak svému domku říkají, přibudou dvojčátka, malá Daisy a Demík. Mezitím Amy odjede se svou tetou Marchovou na cestu po Evropě studovat malbu. Jo začíná vnímat, že její vztah

s Lauriem je pro něj možná něčím víc, než přátelstvím. To se jí nelíbí, a tak se rozhodne odjet do New Yorku, aby se mu ty myšlenky mezitím vykouřily z hlavy. V New Yorku pracuje jako vychovatelka. Potkává se tam se starším mužem, německým profesorem Bhaerem, ne moc hezkým, zato však milým a vzdělaným. Navzájem si padnou do oka a pomáhají si. Jo má vášně pro literaturu a její sen je stát se spisovatelkou. Psaním si začíná i vydělávat. Nicméně kvůli prodejům píše brakové horory, po kterých čtenáři prahnou, ale pan Bhaer jimi pohrdá. Jednou jí to dá nechtěně najevo a Jo pak spálí všechny své povídky. Nějakou dobu píše ještě pohádky, ale pak se moudře rozhodne psaní zatím odložit a načerpat zkušenosti.

Když se Jo vrátí z New Yorku, stane se to, čemu doufala, že se vyhne. Laurie ji požádá o ruku. S těžkým srdcem musí kamaráda odmítnout, i když ví, že zraní jeho city. Na nějakou dobu je pak Laurie zdrcený nenaplněnou láskou a vydá se na cesty se svým dědečkem. Osud rodině Marchových přinese však těžší časy. Křehká Beth se nikdy ze svých zdravotních potíží neuzdravila, a naopak stále více chřadne. Jo vezme svou sestru k moři, aby se jí udělalo lépe. Ona se jí tam však svěřá, že cítí, že brzy přijde její konec. Je smířená a klidná a žádá Jo, aby se postarala o maminku a tatínka, až tady nebude. Smutná chvíle je tu brzy a drahá Beth odchází na věčnost.

Amy je v té době stále na studiích ve Švýcarsku. Dorazí tam za ní Laurie, se kterým si v poslední době vyměňuje dopisy, a který jí přijede podržet. Oba záhy zjišťují, že si pro život tak trochu zbyli, a že se k sobě dokonale hodí. Nemusí si nic říkat a oba cítí, že dále půjdou životem spolu bok po boku. Když se vrátí k Marchovým, jsou už manželé a všichni z nich mají velkou radost, včetně Jo. Ta však také nezůstane na ocet. I když vždycky říkala, že se vdávat nebude, setkáním s profesorem Bhaerem se její postoj k manželství změnil. Jednoho dne za ní dorazí a přes počáteční nejistoty se spolu zasnoubí. Profesor je sice chudý, ale pro Jo není bohatství důležité. I přes to, že to své našla v jeho lásce, život jí přinese ještě jedno v podobě zděděného domu po její tetě.

V tomto krásném domě, Plumfieldu, otevřou se svým manželem školu pro chlapce. Každoročně tu pořádají slavnosti, jako je česání jablek, na kterém se schází celá jejich rodina v plném počtu, společně s novými přírůstky. I když byly některé sny sester Marchových původně jiné, ukázalo se, že jim do cesty přišlo přesně to, co mělo. Jejich maminka si pro své dcery nedokázala představit už nic lepšího.

Silné a křehké

Obrazové převyprávění slavných ženských románů

Diplomová práce, 2021

Vedení: ak. mal. Renáta Fučíková

Ateliér didaktické ilustrace Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara

Vytiskl Indigoprint